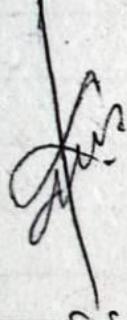

आज मिति २०८२।०१।१९ गते शुक्रवारका दिन यस चौदण्डीगढी नगरपालिकाका नगर प्रमुख श्री कालुमान लामाज्यूको अध्यक्षतामा यस नगरपालिका नगर कार्यपालिकाको आ. व. २०८१/०८२ को एघारौं बैठक तपशिलका पदाधिकारीज्यूहरूको उपस्थितिमा बसियो।

तपसिल :-

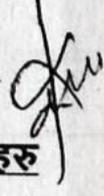
क्र.स.	नाम थर	पद	सम्पर्क मो. नं.	दस्तखत
१	श्री कालुमान लामा	नगर प्रमुख	९८५२८३५९६६	
२	श्री मणिका देवि दुलाल	नगर उपप्रमुख	९८५२८३५५२८	
३	श्री सिताराम राई	अध्यक्ष वडा नं. १	९८५१२०८३९३	
४	श्री हरि बहादुर खड्का	अध्यक्ष वडा नं. २	९८४२९२७५४७	
५	श्री पशुराम राई	अध्यक्ष वडा नं. ३	९८१४७३४८५५	
६	श्री लुङ्गाराज राई	अध्यक्ष वडा नं. ४	९८१०५७९२२९	
७	श्री तुलसिराम ढकाल	अध्यक्ष वडा नं. ५	९८४१५१८५८० ९८५२८४४००८	
८	श्री अम्बर बहादुर खड्का	अध्यक्ष वडा नं. ६	९८०६१५५८७७९	
९	श्री केशव अधिकारी	अध्यक्ष वडा नं. ७	९८६२८४४६६६	
१०	श्री भगनाथ कुमार मगर	अध्यक्ष वडा नं. ८	९८४०९२८६०७	
११	श्री प्रकाश राउत	अध्यक्ष वडा नं. ९	९८५२८३५२०८	
१२	श्री धर्मेन्द्र कुमार खड्का	अध्यक्ष वडा नं. १०	९८१६७०७०५१ ९८६३८२८०४९	
१३	श्री उदयरज भुजेल	नगर कार्यपालिका सदस्य	९८४२८३१८९२	
१४	श्री जय कुमार राई	नगर कार्यपालिका सदस्य	९८१५७१४७१५	
१५	श्री माधव साकी	नगर कार्यपालिका सदस्य	९८२६७००३२८	
१६	श्री तिलावती राई	नगर कार्यपालिका सदस्य	९८४३४६६२७५	
१७	श्री सुस्मा राई	नगर कार्यपालिका सदस्य	९८६२९१८६९९	
१८	श्री स्मृति तोलाङ्गी सुयल	नगर कार्यपालिका सदस्य	९८०५९९७७३३	
१९	श्री जानकी देवी चौधरी	नगर कार्यपालिका सदस्य	९८१५७००९०३	
२०	श्री शान्ति देवी चौधरी	नगर कार्यपालिका सदस्य	९८१९९१००३८	
२१	श्री काजीमान राई	सचिव	९८५२८४४०४७	

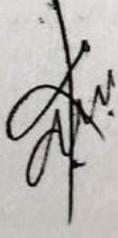
प्रस्तावहरु:

- १) अधिल्ला कार्यपालिका बैठका निर्णयहरुको समिक्षा सम्बन्धमा ।
- २) नीति तथा कार्यक्रम पारित सम्बन्धमा ।
- ३) बेरुजु नियमित गर्ने सम्बन्धमा ।
- ४) विपत पिडित (आगलागी, असिनाले जस्ता प्वाल पारेको, जंगली हात्तीले अन्न खाएको) आर्थिक सहायता सम्बन्धमा ।
- ५) घरमा आगलागी सम्बन्धमा ।
- ६) चौ. न. पा. -८ सिमलटारको झोलुङ्गे पुल आसपास बाँध बाध्ने सम्बन्धमा ।
- ७) श्रेसरमा आगलागी सम्बन्धमा ।
- ८) पर्यटन वृत्तचित्र सम्बन्धमा ।
- ९) क्षमता विकास कार्यक्रम सम्बन्धमा ।

निर्णयहरू

१. प्रस्ताव नम्बर १ उपर छलफल गर्दा यस नगरपालिकाको मिति २०८२ बैशाख ७ गते बसेको दशौँ नगर कार्यपालिकाको बैठकबाट भएका निर्णयहरू कार्यान्वयन भए/भएनन् भन्ने विषयमा छलफल र समिक्षा गरियो । यस क्रममा कार्यान्वयनका क्रममा भएका निर्णयहरूलाई प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गर्ने गराउने निर्णय गरियो ।
२. प्रस्ताव नम्बर २ उपर छलफल गर्दा यस नगरपालिकाको अठारौँ नगरसभामा पेश हुने तपशील वमोजिमको नीति तथा कार्यक्रमलाई व्यापक छलफल गरी परित गर्ने निर्णय गरियो-

ऐतिहासिक नगरी चौदण्डीगढी नगरपालिकाको सम्मानित १८ औं नगरसभामा उपस्थित,
यस नगर सभाको उप-प्रमुख ज्यू,
यस नगर सभाका सचिव एवम प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत ज्यू
यस नगरपालिकाका १० वटै वडाका वडा अध्यक्ष ज्यूहरु,
विषयगत समितिका संयोजक ज्यूहरु,
नगर कार्यापालिकाका सदस्य ज्यूहरु,
नगर सभाका सम्पूर्ण सदस्य ज्यूहरु,
सञ्चारकर्मी तथा पत्रकार ज्यूहरु,
यस नगरपालिका अन्तर्गतका विभिन्न समिति तथा उपसमितिका संयोजक तथा सदस्य
ज्यूहरु,
साथै यस नगरपालिकाका सम्पूर्ण कर्मचारी मित्रहरु तथा उपस्थित सम्पूर्ण महानुभाव ज्यूहरु,

यस चौदण्डीगढी नगरपालिकाको नगर प्रमुखको हैसियतले यस सम्मानित सभालाई सम्बोधन गर्न पाउँदा अत्यन्त खुसी लागेको छ ।

अहिले हामी चौदण्डीगढी नगरपालिकाको १८ औं नगरसभा अर्थात् हाम्रो कार्यकालको चौथो बर्षमा प्रवेश गरेका छौं । नेपालको संविधानले सुनिश्चित गरेका प्रावधानहरुलाई व्यावहारगत रुपमा कार्यान्वयन गर्ने क्रममा दोस्रो स्थानीय तहको निर्वाचन भई हामीले कार्यभार सम्हालेर तेस्रो आर्थिक बर्षको बजेट नीति तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन गरी स्थानीय सरकारको रुपमा आज चौथो नीति तथा कार्यक्रम आगामी आर्थिक बर्ष २०८२/८३ को लागि प्रस्तुत गर्न पाउँदा निकै हर्षित र गौरान्वित महशुस गरेको छु ।

यस अवसरमा म सर्वप्रथम त सङ्घीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रात्मक राज्य व्यवस्थाको स्थापना गर्ने सम्मको महान परिवर्तन गर्नको लागि अहम भूमिका निर्वाह गर्ने तथा विभिन्न कालखण्डमा राष्ट्रप्रति समर्पित तथा मुलुकको सर्वाङ्गीण विकास, समृद्धि र अग्रगमनको लागि विभिन्न समयमा भएको राजनीतिक क्रान्ति एवम् आन्दोलनमा आफ्नो अमूल्य जीवन उत्सर्ग गर्नुहुने ज्ञात अज्ञात महान शहिदहरु प्रति हार्दिक श्रद्धासुमन सहित भावपूर्ण श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दछु । साथै घाइते तथा अपाङ्गता हुनु भएका योद्धाहरु र शहिद परिवारमा पनि उच्च सम्मान व्यक्त गर्दछु ।

यस चौदण्डीगढी नगरपालिकाको सरकारको रुपमा निर्वाचित गराई यो महत्वपूर्ण जिम्मेवारी सुम्पिनु हुने चौदण्डीगढी नगरपालिकाको सम्पूर्ण आमा-बुवा, दाजु भाई तथा दिदि बहिनीहरुलाई हार्दिक धन्यवाद तथा आभार प्रकट गर्दै यहाँहरुको आशा, अपेक्षा र हाम्रो प्रतिवद्धता पुरा गर्ने दिशामा आगामी आर्थिक बर्ष २०८२/०८३ को यस नीति तथा कार्यक्रम लक्षित रहेको कुरा जानकारी गराउन चाहन्छु ।

आज म यस नगरको १८ औं नगरसभामा आगामी आ.व.२०८२/८३ को नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुतीको महत्वपूर्ण र ऐतिहासिक क्षणमा उभिएको छु । मुलुकको संविधान बमोजिम तीन तहको संघीय प्रणालीमा प्रवेश गरेसँगै विगतका राज्यका केन्द्रिकृत अधिकारहरुलाई वर्तमान नेपालको संविधानले विकेन्द्रित गर्दै स्पष्ट व्यवस्था गरे बमोजिम सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय तहले सरकार सञ्चालनको अभ्यास गरिरहेको अवस्था छ । स्रोत साधन र अधिकार जनताको पहुँचमा रहने गरी परिकल्पना गरिएको जनताको घरदैलोको सरकारको रुपमा रहेको स्थानीय तह जनताको आफ्नै सरकार र राज्यको अभिन्न इकाई हो । नेपालको संविधानको मूलमर्म र भावना तथा स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐनअन्तर्गत रहेर अगाडी बढनु आजको हाम्रो आवश्यकता हो ।

हाम्रो कार्यकालको तेस्रो बर्षको समाप्तीसँगै, करिब तीन बर्षे कार्यकालमा प्राप्त गरेका उपलब्धि अनुभव र चुनौतीलाई समेत मध्यनजर गरेर नीति तथा कार्यक्रम आज प्रस्तुत गर्न गईरहेको छु । सङ्घीय सरकार र प्रदेश सरकारबाट प्राप्त हुने बजेटले मात्र लक्षित उद्देश्य र विकास निर्माणका काम पूरा गर्न पर्याप्त नहुने हुदाँ स्थानीय स्रोत साधनबाट प्राप्त हुने आवश्यक राजश्व सङ्कलन गरी

जनताका अति आवश्यक र अपरिहार्य समस्याहरु समाधान गर्नु पर्ने अवस्था हामी सामु विद्यमान छ । अत राजश्व सङ्कलनमा आम नगरबासी र सरोकारवाला पक्षहरुले सकारात्मक सहयोग र सहकार्य गर्नुहुन्छ भन्ने विश्वास लिएको छु ।

तेस्रो बर्षसम्मको कार्यकालमा हामीले यस नगरको विकास निर्माण र समुन्नतीको लागि नगर प्रोफायल, नगर आवधिक योजना र नगर सडक गुरु योजनाहरु साथै आवश्यक ऐन कानुनजस्ता महत्वपूर्ण दस्तावेज तयार पारी त्यहीअनुरूप अगाडी बढी लक्ष्य प्राप्ति गर्ने अठोट गरेका छौं । नगरको विकासको निमित्त विभिन्न राष्ट्रिय अन्तराष्ट्रिय सङ्घ संस्थासँग सहकार्य गर्दै अगाडी बढ्ने लक्ष्यका साथ कृषी, पशु, सिञ्चाईजस्ता महत्वपूर्ण क्षेत्रहरुमा साझेदारी गर्दै अगाडी बढ्ने उद्देश्य राखिएको छ ।

शिक्षामा सुधार देश विकासको आधार भन्ने मूलध्येका साथ यस नगरभित्र रहेका सरकारी सामुदायिक विद्यालयहरु र क्याम्पसहरुमा नियमित रेखदेख, अनुगमन, निर्देशन, नियन्त्रण र व्यवस्थापन गर्नुको साथै पूर्णकालीन क्याम्पस प्रमुखहरु व्यवस्था गरेर विद्यार्थीको पठन पाठन र शैक्षिक क्षेत्रको गुणस्तरलाई उकास्ने प्रयास जारी राखिएको छ भने संस्थागत विद्यालयहरुमा प्रभावकारी नियमन गरिएको छ । संस्थागत विद्यालयहरुमा १० प्रतिशत छात्रवृत्ती अनिवार्य गरिएको छ । साथै कर्मचारीहरुलाई दिँदै आएको पारिश्रमिकलाई न्यूनतम पारिश्रमिक अनिवार्य गरिएको छ । महिला, जनजाती, अपाङ्ग, पिछडावर्ग र विपन्न परिवारका विद्यार्थीहरुलाई आवश्यक कानुन बनाई उच्च शिक्षाको लागि छात्रवृत्ति प्रदान गर्ने व्यवस्था गरिएको छ ।

जहाँ अभर त्यहाँ नगर भन्ने झै घाईते अपाङ्ग, सुत्केरी, सर्पदंश, आगलागी, मानसिक सन्तुलन गुमाएकाहरु, दुर्घटनामा परेकाहरुलाई तत्काल उद्धार गर्ने कामलाई जारी राख्दै आँखा शिविर, स्वास्थ्य चेक जाँचलगायतका स्वास्थ्य शिविर, MBBS डाक्टरद्वारा १० वटै वडामा नागरिकको स्वास्थ्य चेक जाँच र स्थानीय स्वास्थ्यकर्मीद्वारा सरकारी विद्यालयका विद्यार्थीहरुको स्वास्थ्य चेकजाँच गर्ने व्यवस्था गरिएको छ ।

गाउँको विकास बजारको व्यवस्थापन गर्ने मुख्य ध्येयका साथ यस नगरका विभिन्न बजार क्षेत्रहरुलाई व्यवस्थित गर्ने, सडक बत्ती राख्ने, इन्टरलक ईटा विच्छ्याउने, सडकपेटीका अनावश्यक टहरा हटाउने, सडक छेउछाउ रंगरोगन गर्ने र हरियाली बढाउने र नागरिकको जनस्वास्थ्यलाई र्ख्याल गरी खाद्य र उपभोग्य सामाग्रीहरुको गुणस्तरियता चेकजाँच र अनुगमन गराउने कामलाई जारी राख्नुको साथै गाउँको विकासलाई जोड्न विभिन्न ठाउँमा ट्रेस ब्रिजहरु, झोलुङ्गे पुलहरु, बाटोघाटो मर्मत-संभार र विस्तारका कार्यहरुलाई निरन्तरता दिँदै यस क्षेत्रलाई अझ सुदृढ गर्दै कृषि, पर्यटन, शिक्षा, स्वास्थ्य, खानेपानी, खेलकुद, सामाजिक क्षेत्र, लक्षित वर्ग र राज्यले संरक्षण गरेको समूहको सर्वाङ्गीण विकास तथा सन्तुलित विकासलाई जोड दिएर शहरलाई सुन्दर सफा र व्यवस्थित शहर बनाउनु पर्ने र गाँउलाई सुविधा सम्पन्न र विकशित बनाउनु पर्ने कुरामा विशेष ध्यान पुर्याएको छु ।

समृद्ध नेपाल सुखी नेपालीको राष्ट्रिय आकांक्षालाई पूरा गर्ने अठोटसहित यो नगरको समृद्धिको खातिर निजी स्वार्थ र ईच्छाहरुलाई थाती राखी, यस नगरको विकास निर्माण र समृद्धिको लागि पहल कदमी गर्न विभिन्न क्षेत्रका व्यक्तित्वहरु, राजनितिक दलका प्रतिनिधिहरु, विषय विश्हरु, सामाजिक अभियन्ताहरुसहितको संयुक्त टोली बनाएर विभिन्न मन्त्रालय र निकायहरुमा पहल कदमीको लागि हाम्रै नगरको नेतृत्वमा योजना मागको निमित्त चरणबद्ध प्रयासहरु गरिएको छ । यी विषयहरुले प्राथमिकता र निरन्तरता पाउने र यस कुरामा सबैको साथ सहयोग हुने सन्दर्भमा म विश्वस्त छु ।

अब म यस नगरपालिकाको आगामी आ.व. २०८२/८३ को नीति तथा कार्यक्रम यस सम्मानित नगरसभामा प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु ।

सभासदस्यहरु,

प्रस्तुत वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम तयार गर्दा निम्न आधारहरु लिएको छु-

- नेपालको संविधानले व्यवस्था गरेको मौलिक हक, अनुसूची ८ ले व्यवस्था गरेको एकल अधिकार र ९ ले निर्दिष्ट गरेका साझा अधिकारहरु,
- अन्तरसरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४,
- राष्ट्रिय प्राकृतिक श्रोत तथा वित्त आयोग ऐन, २०७४,
- स्थानीय तहको निर्वाचनको क्रममा हामीले जनताका बीचमा गरेका बाचा तथा प्रतिवद्धताहरु,
- स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४, का विभिन्न प्रावधानहरु,
- चौदण्डीगढी नगरपालिकाको ५ वर्षे आवधिक योजना,
- स्थानीय तहको वार्षिक योजना तथा बजेट तर्जुमा दिग्दर्शन, २०७४ (परिमार्जित)
- सरोकारवालाहरुबाट प्राप्त राय/सुझावहरु,
- नेपाल सरकारको सोह्रौँ आवधिक योजना,
- बिगत वर्षहरुमा सम्पन्न भएका नगर सभाहरुबाट पारित भएका निर्णयहरु,
- स्थानीय राजस्व परामर्श समिति, स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समिति तथा विषयगत समितिहरुबाट प्राप्त राय सल्लाह र सुझावहरु,
- लेखापरीक्षण प्रतिवेदन लगायत विभिन्न कार्यक्रममा प्राप्त सुझावहरु,
- चौदण्डीगढी नगरपालिकाका मौलिक पहिचान तथा विशेषताहरु,
- दीगो विकासका लक्ष्यहरु,
- योजना तर्जुमा प्रक्रियामा बस्ती तथा वडा तहबाट प्राप्त सुझाव तथा पृष्ठपोषण आदि
- नगर सडक यातायता गुरु योजना ।

२. मुख्य नीतिहरु

यो नीति तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्दा मूल रुपमा तपसिलमा उल्लेखित नीतिहरुको आधारमा कार्यक्रम तथा योजना अगाडि बढाइने छ-

- आर्थिक वर्ष २०८२।०८३लाई **भौतिक पूर्वाधार निर्माण वर्षको** रुपमा मनाइने छ ।
- **एक टोल विकास एक योजना** कार्यक्रम सञ्चालन गरिने नीति लिईनेछ ।
- **एक वडा एक उत्पादन** कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने नीति लिईनेछ ।
- पशु विमा कार्यक्रम, पूर्ण पशु खोप कार्यक्रम तथा नश्ल सुधार कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने नीति लिईनेछ ।
- कृषि क्षेत्रलाई आत्मनिर्भर, तरकारी आयात विस्थापन साथै रैथाने बालीको संरक्षण गर्ने नीति लिईनेछ ।
- गुणस्तरीय आधारभूत स्वास्थ्य सेवा सबै नागरिकको पहुँच पुऱ्याउँदै नगरबासीको जनजीवन सहज तुल्याउन पहल गरिनेछ ।
- गुणस्तरीय शिक्षा प्रदान गर्न सामुदायिक विद्यालयहरुको स्तरीकरण र संस्थागत विद्यालयहरुको प्रभावकारी नियमन गरिनेछ ।
- कुलत तथा दुर्व्यवसनीमा परेका युवाहरुलाई समाजमा पुनर्स्थापना गर्न विभिन्न सचेतनामूलक र पुनर्स्थापना कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- महिला, अपाङ्ग, दलित, विपन्न, अल्पसंख्यक समुदायको आय वृद्धि गर्न क्षमता अभिवृद्धि तथा सिप विकास तालिम सञ्चालन गर्ने नीति लिईनेछ ।
- सामाजिक समानता, लौङ्गिक समानता, जातीय विभेद हटाउने एवम सांस्कृतिक र भाषिक संरक्षणका लागि विभिन्न कार्यक्रमह सञ्चालन गरिनेछ ।

- गाउँको विकास र बजारको व्यवस्थापनलाई मध्यनजर गर्दै विकासका आयोजना तथा कार्यक्रम छनोट गर्दा जनतालाई अनुभूति हुने गरी तत्काल प्रतिफल प्राप्त हुने, रोजगारी सिर्जना तथा आय-आर्जन हुने योजनाहरूलाई निरन्तरता दिइने छ
- आयोजनाहरू सञ्चालन तथा सम्पन्न गर्न सरकारी निकाय, राष्ट्रिय अन्तराष्ट्रिय गैर सरकारी साझेदार संस्था तथा सरोकारवाला सबै क्षेत्रसँग समन्वय र सहकार्य गरी प्रभावकारी रूपमा सञ्चालन गरिनेछ ।
- योजना तथा कार्यक्रमहरू कार्यान्वयन गर्दा जनसहभागीतामा जोड दिँदै दिगोपना, पारदर्शिता, जवाफदेहीता एवम नतिजामुखी बनाउन ध्यान दिइनेछ ।
- योजना तथा कार्यक्रम छनोट गर्दा सम्भव र उपलब्ध भएसम्म स्थानीय स्रोत र श्रममा आधारित परियोजनाहरूलाई प्राथमिकता दिइनेछ ।
- प्राकृतिक स्रोतबाट सङ्कलित राजस्वलाई नगरपालिकामा रहने रकमलाई १०० प्रतिशत मानि त्यसमध्येको ५० प्रतिशत रकम सम्बन्धित वडा क्षेत्रको विकास, स्रोत संरक्षण, जोखिम ब्यबस्थापन लगायतका काममा खर्च गर्ने नितिलाई निरन्तरता दिइने छ ।
घाटा बजेट, अवण्डा बजेट, वार्षिक कार्यक्रमको पटक पटक संशोधन जस्ता कार्यलाई क्रमशः न्यूनीकरण गर्दै सन्तुलित र अनुमान योग्य बजेट निर्माण तथा कार्यान्वय गरिनेछ

सम्मानित सभाका सभासदस्यहरू,

प्रस्तुत पृष्ठभूमिमा आ.व. २०८२/८३ को नीति तथा कार्यक्रमको समग्र उद्देश्य एवम प्राथमिकता निम्न अनुसार रहेका छन्:

३. बजेट, नीति तथा कार्यक्रमका उद्देश्यहरू:

- स्वास्थ्य, शिक्षा खानेपानी लगायत मानव जीवनमा अत्यावश्यक क्षेत्रमा आवश्यक लगानी गर्नुका साथै सडक सञ्जालले सबै नगर क्षेत्रलाई जोड्दै सुविधा सम्पन्न नगरको रूपमा विकास गर्दै जाने ।
- आम नगरबासीको जीवनस्तरमा सुधार ल्याउने ।
- अनुदान तथा साझेदारी बजेटको उच्चतम परिचालन गर्दै नगरभित्र रहेका स्रोत साधन, राजश्वको पहिचान र परिचालन गरी नगरको आर्थिक समृद्धि हासिल गर्ने,
- आफ्नो टोल आफै बनाऔं, आफ्नो वडा आफै बनाऔं र आफ्नो नगर आफै बनाऔं भन्ने सोच र भावनासहित दिगो विकासमार्फत् समुन्नत र समृद्ध नगर निर्माण गर्ने ।
- नगरभित्रका सबै हाटबजारको उचित ब्यबस्थापन गर्दै व्यापारिक नाकाको रूपमा विकास गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिने ।
- नगर क्षेत्रमा रहेको पशु तथा कृषि विकासको सम्भावनालाई साकार पार्न पशु तथा कृषि व्यवसायमा आधुनिकीकरण र व्यवसायीकरण गर्ने, उत्पादनलाई बजारसँग जोड्ने र कृषि उत्पादकत्वमा वृद्धि गर्ने ।
- राष्ट्रिय, अन्तर्राष्ट्रिय रूपमा प्रतिस्पर्धा गर्न सक्ने खेलाडीहरूको उत्पादन गर्न नगर क्षेत्रभित्र खेलकुदको विकास र प्रवर्धन गर्ने ।
- बजेटलाई वितरणमुखीभन्दा पनि ठोस योजनामुखी र उत्पादनमुखी बनाउने ।
- विभिन्न प्रकारका विपद् र महामारीबाट हुनसक्ने क्षतिको न्यूनीकरण गर्दै नागरिकको जीवन रक्षामा सहयोग पुर्याउने ।

प्रस्तुत बजेट, नीति तथा कार्यक्रमका प्राथमिकताहरू देहाय अनुसार रहेका छन्-

- शिक्षामा गुणस्तर सुधार र पूर्वाधार विकास ।
- स्वास्थ्य सेवा सुदृढीकरण तथा विभिन्न महामारीको रोकथाम, नियन्त्रण र उपचार ।
- नगर क्षेत्रमा आवश्यकताअनुसार फलामे पुल, सानो कल्भर्ट, ह्युम पाइप कल्भर्ट निर्माण गर्ने ।
- बजार विकास र ब्यबस्थापन ।

- सडक, विद्युत (काठको पोल विस्थापनसमेत), सिञ्चाई(साना सिञ्चाई समेत) लगायतका पुर्वाधार विकास ।
- खानेपानी पुर्वाधार ।
- कृषि, पशुपंक्षी तथा सहकारी क्षेत्रको विकास ।
- लघु उद्यम विकास, रोजगारी सृजना, सशक्तीकरण र समावेशी विकास ।
- पर्यटन पुर्वाधार विकास ।
- लक्षित कार्यक्रम ।
- जनतासँग उपमेयर कार्यक्रम ।
- खेलकुद विकास ।
- प्राकृतिक प्रकोप न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ।
- कर्मचारी र जनप्रतिनिधिको क्षमता विकास तथा सेवा प्रवाह सुदृढीकरण कार्यक्रम ।
- जनताको अति आवश्यक मागमा आधारित कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने ।

सभासदस्य ज्युहरु,

अब म यस नगरपालिकाको आ.व. २०८२/८३ को प्रस्तावित नीति प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु:

१. आर्थिक विकास क्षेत्रतर्फ

१.१ कृषि तथा पशुपंक्षी विकाससम्बन्धी नीति

यस नगर क्षेत्रका अधिकांश बासिन्दा कृषिमा निर्भर रहेका कारण कृषिको आधुनिकीकरण र व्यवसायीकरण गरी आम कृषकको जीवनस्तरमा परिवर्तन ल्याउनका लागि निम्नानुसारका नीतिहरु लिइनेछ-

- एक घर एक करेसाबारी, अर्गानिक तरकारी खेतीको कार्यक्रम सञ्चालन गर्दै तरकारी आयातलाई प्रतिस्थापन गर्ने नीति लिइनेछ ।
- रैथाने बालीहरुको संरक्षण गर्नेको लागि विउँ बैंक स्थापना गर्ने नीति लिइनेछ ।
- एक वडा एक उत्पादनको कार्यक्रममार्फत् कृषि उत्पादनमा वडाहरुलाई विशिष्टीकरण गर्दै उत्पादन वृद्धि गर्ने नीति लिइनेछ ।
- कृषि प्रदर्शनी मेला आयोजना गर्दै विभिन्न शीर्षकमा उत्कृष्ट किसानहरुलाई प्रोत्साहन गर्ने नीति लिइनेछ ।
- फलफुल खेती, अन्नबाली, अदुवा, बेसार, कागती, अकबरे खुर्सानीको पकेट, जोन सुपरजोनलाई निरन्तरता दिइने कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- मारीपालनको लागि किसानहरुलाई आधुनिक घर वितरण कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- पशु किसानहरुलाई सहजा हुने गरि पायक पर्ने ठाँउमा पशु प्राविधिक सेवा उपलब्ध गराउने नीति लिइने छ ।
- पूर्ण पशु खोप अभियान सञ्चालन गरी पशु खोप कार्ड वितरण गर्ने कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- किसानले बुझाउने विमा शुल्कको ५०% अनुदानसहित पशु विमा कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- नश्ल सुधार कार्यक्रममार्फत् उन्नत जातको पशु उत्पादन गर्ने नीति लिइनेछ । साथै नगरपालिकाले वितरण गरेका उन्नत जातका बोका तथा पाठीहरुको अनुगमन गरि उत्पादन भएका पाठा पाठीहरुलाई पुनः अर्को समूहमा वितरण गर्ने कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।
- सामुदायिक वनसँगको सहकार्यमा सामुहिक घाँस खेती कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- समूहमा आधारित खेती प्रणालीलाई प्रोत्साहन गर्दै ४ इन्चको बोरिड, कृषि औजार र टनेलमा ५० प्रतिशत अनुदानमा प्रदान गरिनेछ ।

- किसानहरूलाई प्राविधिक सहयोग गर्न कृषि प्राविधिकको व्यवस्था गरी वडा कार्यालयबाट सेवा प्रवाह गरिनेछ ।
- बाँदर आतङ्कलाई न्यूनीकरण गर्न सामुदायिक वनसँग सहकार्य गरी वन क्षेत्रमा फलफुलको विरुवा रोपन तथा आधुनिक प्रविधिहरू प्रयोग गरि नियन्त्रणाका कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- किसानहरूलाई वीउविजन उत्पादन गर्नको लागि प्राविधिक तालिम प्रदान गरिनेछ ।
- स्वास्थ्य, स्वच्छ र गुणस्तरीय मासु अण्डा, दुध उत्पादनमा कृषकलाई प्रोत्साहन गरिनेछ ।

१.२ पर्यटनसम्बन्धी नीति

- कोशी प्रदेशको पर्यटन वर्ष २०८२ लाई सफल पार्न चौदण्डीगढी नगरभित्रका प्राकृतिक, साँस्कृतिक, ऐतिहासिक तथा धार्मिक दृष्टिकोणबाट महत्त्वपूर्ण पर्यटकीय स्थलहरूको प्रचार प्रसार गरी आन्तरिक र बाह्य पर्यटकलाई चौदण्डीगढी भ्रमण गराउने नीति लिइनेछ ।
- चौदण्डीगढी दरबार क्षेत्रमा होम स्टे सञ्चालन गरिनेछ ।
- बेल्टार बजार क्षेत्रमा बजार व्यवस्थापन तथा विकास समितिद्वारा बेल्टार-बसाहा उद्योग वाणिज्य सङ्घको सहकार्यमा विभिन्न स्थानीय जातीय परिकार सहितको **Street food festival** सञ्चालन गरिनेछ ।
- पर्यटनको योजनावद्ध सर्वाङ्गीण विकासको लागि सङ्घीय र प्रदेशका निकायहरूमा योजना मागको गरिने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।

१.३ सहकारीसम्बन्धी नीति

नेपालको संविधानले अर्थतन्त्रको विकासको लागि सहकारी क्षेत्रलाई एक महत्त्वपूर्ण आधारका रूपमा लिएको अवस्थामा नगरको विकासमा सहकारी क्षेत्रको योगदानलाई बढाउनका लागि निम्न नीतिहरू अवलम्बन गरिनेछ-

- नगर क्षेत्रभित्र रहेका सम्पूर्ण सहकारी संस्थाहरूको अनुगमन, नियमन र क्षमता अभिवृद्धि गरि नगर क्षेत्रको अर्थतन्त्र विकासमा योगदान पुर्याउन, सहकारी व्यवस्थापन सूचना प्रणाली (COPOMIS) मा आबद्ध गरिने छ ।
- सहकारी व्यवस्थापन सूचना प्रणाली (COPOMIS) मा आबद्ध भएका सहकारी संस्थाहरूको बिबरण प्रणालीमा प्रविष्टि गर्नका लागि प्रोत्साहित गरिने नीति लिइनेछ ।
- सहकारी संस्थाहरूको सघन अनुगमनलाई तिब्रता दिइनेछ ।
- गरिबी निवारण कोषबाट गठन भई हाल नगरपालिकामा हस्तान्तरण भएका सामुदायिक संस्थाहरूको आन्तरिक बचत र गरिबी निवारण कोषबाट प्राप्त भएको बिउँ पुँजी सदुपयोग गर्नका लागि सामुदायिक संस्थाहरूलाई एकिकृत गरी सहकारीमा रुपान्तरण गरिनेछ ।
- नियमित रूपमा विवरण नबुझाउने सहकारी संस्थाहरूको दर्ता खारेज गरिने नीति लिइनेछ ।
- यस नगरपालिकाभित्रका विषय र उद्देश्य मिल्ने सहकारी संस्थाहरूलाई एकीकरण गर्न र इच्छुक बहुउद्देश्यीय सहकारीलाई लागत साझेदारी गरि उद्योग खोल्ने प्रवृद्धन मिलाइने छ ।
- सङ्घीय सरकारको साना तथा युवा स्वरोजगारसंगको सहकार्यमा सहकारीको माध्यमबाट साना तथा घरेलु उद्योगलाई विभिन्न सहयोग गरी युवाहरूलाई स्वरोजगार बनाउने कार्य अगाडी बढाइने छ ।

१.४ सिञ्चाईसम्बन्धी नीति

कृषि विकासको अपरिहार्य आधारको रूपमा रहेको सिञ्चाई क्षेत्रलाई विकास गर्नका लागि देहायका नीतिहरू लिइनेछ-

- नगरक्षेत्रभित्र निर्माणाधीन सिञ्चाई योजनालाई निरन्तरता दिदै, निर्माण सम्पन्न भईसकेका सिञ्चाई प्रणालीहरूको मर्मत-सुधार एवम सम्भाव्यता भएका श्रोत मुहानहरू पहिचान गरि कुलो निर्माण, भूमीगत सिञ्चाईलगायत प्रविधियुक्त सिञ्चाईहरूको लागि आवश्यक पहलकदमी गर्दै नगरको आफ्नै श्रोत वा राष्ट्रिय, अन्तर्राष्ट्रिय सरकारी तथा गैरसरकारी सङ्घ

- किसानहरूलाई प्राविधिक सहयोग गर्न कृषि प्राविधिकको व्यवस्था गरी वडा कार्यालयबाट सेवा प्रवाह गरिनेछ ।
- बाँदर आतङ्कलाई न्यूनीकरण गर्न सामुदायिक वनसँग सहकार्य गरी वन क्षेत्रमा फलफुलको विरुवा रोपन तथा आधुनिक प्रविधिहरू प्रयोग गरि नियन्त्रणाका कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- किसानहरूलाई वीउविजन उत्पादन गर्नको लागि प्राविधिक तालिम प्रदान गरिनेछ ।
- स्वास्थ्य, स्वच्छ र गुणस्तरीय मासु, अण्डा, दुध उत्पादनमा कृषकलाई प्रोत्साहन गरिनेछ ।

१.२ पर्यटनसम्बन्धी नीति

- कोशी प्रदेशको पर्यटन वर्ष २०८२ लाई सफल पार्न चौदण्डीगढी नगरभित्रका प्राकृतिक, साँस्कृतिक, ऐतिहासिक तथा धार्मिक दृष्टिकोणबाट महत्त्वपूर्ण पर्यटकीय स्थलहरूको प्रचार प्रसार गरी आन्तरिक र बाह्य पर्यटकलाई चौदण्डीगढी भ्रमण गराउने नीति लिईनेछ ।
- चौदण्डीगढी दरबार क्षेत्रमा होम स्टे सञ्चालन गरिनेछ ।
- बेल्टार बजार क्षेत्रमा बजार व्यवस्थापन तथा विकास समितिद्वारा बेल्टार-बसाहा उद्योग वाणिज्य सङ्घको सहकार्यमा विभिन्न स्थानीय जातीय परिकार सहितको **Street food festival** सञ्चालन गरिनेछ ।
- पर्यटनको योजनावद्ध सर्वाङ्गिक विकासको लागि सङ्घीय र प्रदेशका निकायहरूमा योजना मागको गरिने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।

१.३ सहकारीसम्बन्धी नीति

नेपालको संविधानले अर्थतन्त्रको विकासको लागि सहकारी क्षेत्रलाई एक महत्त्वपूर्ण आधारका रूपमा लिएको अवस्थामा नगरको विकासमा सहकारी क्षेत्रको योगदानलाई बढाउनका लागि निम्न नीतिहरू अवलम्बन गरिनेछ-

- नगर क्षेत्रभित्र रहेका सम्पूर्ण सहकारी संस्थाहरूको अनुगमन, नियमन र क्षमता अभिवृद्धि गरि नगर क्षेत्रको अर्थतन्त्र विकासमा योगदान पुर्याउन, सहकारी व्यवस्थापन सूचना प्रणाली (COPOMIS) मा आबद्ध गरिने छ ।
- सहकारी व्यवस्थापन सूचना प्रणाली (COPOMIS) मा आबद्ध भएका सहकारी संस्थाहरूको बिबरण प्रणालीमा प्रविष्टि गर्नका लागि प्रोत्साहित गरिने नीति लिइनेछ ।
- सहकारी संस्थाहरूको सघन अनुगमनलाई तिब्रता दिइनेछ ।
- गरिबी निवारण कोषबाट गठन भई हाल नगरपालिकामा हस्तान्तरण भएका सामुदायिक संस्थाहरूको आन्तरिक बचत र गरिबी निवारण कोषबाट प्राप्त भएको बिउँ पुँजी सदुपयोग गर्नका लागि सामुदायिक संस्थाहरूलाई एकिकृत गरी सहकारीमा रूपान्तरण गरिनेछ ।
- नियमित रूपमा विवरण नबुझाउने सहकारी संस्थाहरूको दर्ता खारेज गरिने नीति लिइनेछ ।
- यस नगरपालिकाभित्रका विषय र उद्देश्य मिल्ने सहकारी संस्थाहरूलाई एकीकरण गर्न र इच्छुक बहुउद्देश्यीय सहकारीलाई लागत साझेदारी गरि उद्योग खोल्ने प्रवृद्धन मिलाईने छ ।
- सङ्घीय सरकारको साना तथा युवा स्वरोजगारसंगको सहकार्यमा सहकारीको माध्यमबाट साना तथा घरेलु उद्योगलाई विभिन्न सहयोग गरी युवाहरूलाई स्वरोजगार बनाउने कार्य अगाडी बढाईने छ ।

१.४ सिञ्चाईसम्बन्धी नीति

कृषि विकासको अपरिहार्य आधारको रूपमा रहेको सिञ्चाई क्षेत्रलाई विकास गर्नका लागि देहायका नीतिहरू लिइनेछ-

- नगरक्षेत्रभित्र निर्माणाधीन सिञ्चाई योजनालाई निरन्तरता दिदै, निर्माण सम्पन्न भईसकेका सिञ्चाई प्रणालीहरूको मर्मत-सुधार एवम सम्भाव्यता भएका श्रोत मुहानहरू पहिचान गरि कुलो निर्माण, भूमीगत सिञ्चाईलगायत प्रविधियुक्त सिञ्चाईहरूको लागि आवश्यक पहलकदमी गर्दै नगरको आफ्नै श्रोत वा राष्ट्रिय, अन्तर्राष्ट्रिय सरकारी तथा गैरसरकारी सङ्घ

सस्थासँग साझेदारी र सहभागितामुलक लगानीमा उत्पादन बृद्धि गराउने नीति अवलम्बन गरिनेछ।

- पोखरी निर्माण तथा स्यालो टयुबेललाई प्रथामिकता दिइने छ।
- खेर जाने पानी भल, बलेसी, भान्साबाट निस्कने पानीलाई व्यवस्थित गरि सिञ्चाईमा प्रयोग गरिने नीति लिइने छ।

१.५ वन तथा वातावरणसम्बन्धी नीति

वन वातावरण संरक्षण र हरियाली प्रवर्द्धनका लागि निम्न नीतिहरु लिइनेछ-

- नगर क्षेत्रका वनहरुमा जैविक विविधता, सीमसार, पानीको मुहान, कुवा, ईनार संरक्षण लगायतका कार्यबाट वन वातावरणको संरक्षण तथा हरियाली प्रवर्द्धनका लागि स्थानीय सामुदायिक वन उपभोक्ता समिति र डिभिजन/सब-डिभिजन वन कार्यालयहरुसँग समन्वय र साझेदारी गरि विकास निर्माण तथा जनचेतनामूक क्रियाकलाप सञ्चालन गर्न र नगर क्षेत्रका खाली भाग, नाङ्गा डाँडापाखा तथा सडकका दायाँबाया क्षेत्रमा वृक्षारोपणको कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिनेछ।

१.६ भूमीसम्बन्धी नीति

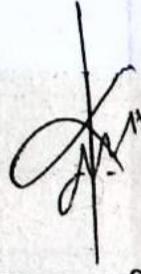
- यस नगरपालिकाभित्रको भूमी व्यवस्थापनसँग सम्बन्धित (ऐलानी पर्ती जमिन व्यवस्थापन, अव्यवस्थित बसोवास र नापी भई पुर्जाविहिन जमिनहरुको) व्यवस्थापन गर्नको लागि नेपाल सरकारले गठन गरेको राष्ट्रिय भूमी आयोगसँग सहकार्य गर्दै भूमी समस्याको समाधान गर्ने नीति लिइनेछ।
- स्थानीय रुपमा भूमी समस्या समाधान गर्न नगरस्तरीय भूमी व्यवस्थापन आयोग गठन गरी नगरभित्रका अव्यवस्थित वसोवास, प्रक्रिया गत अधुरा रहेका जग्गा, ऐलानी पर्ती जमिनमा भोगचलन गर्दै आएका नागरिकहरुलाई जग्गा भोगाधिकार पुर्जा वितरण गर्ने नीति लिइने छ।

२. सामाजिक विकाश क्षेत्रतर्फ

शिक्षासम्बन्धी नीति

नागरिकको आधारभूत अधिकारको रुपमा रहेको शिक्षा क्षेत्रको विकासका लागि निम्न नीतिहरु लिइनेछ:

- शिक्षामा सुधार देश बिकासको आधार भन्ने भावना विकास गर्दै नगर क्षेत्रको शैक्षिक गुणस्तर बढाउन विद्यालय तहको सेवा प्रवाहलाई थप प्रभावकारी र जवाफदेही बनाईने छ।
- विद्यालयको व्यवस्थापन सुधार तथा शैक्षिक उपलब्धि अभिवृद्धिका लागि प्रधानाध्यापकसँग कार्यसम्पादन करार कार्यलाई निरन्तरता दिईनेछ र शिक्षकहरुको कार्यसम्पादनलाई विधार्थीहरुले हासिल गरेको सिकाई उपलब्धीसँग आवद्ध गरिनेछ
- प्रारम्भिक बालशिक्षा र गुणस्तरीय माध्यमिक शिक्षामा पहुँचको सुनिश्चित गरिने छ।
- विद्यालयहरुको मागको आधारमा स्रोतको व्यवस्थापन गर्नुका साथै नगरपालिका क्षेत्रभित्रका विद्यालयहरुमा आवश्यकता र औचित्यताको आधारमा दरबन्दी मिलान, विद्यालय समायोजन, तह तथा कक्षा थप तथा मिलान, कक्षा घटाउने, विद्यालय गाभ्ने, विषयगत, कक्षागत र न्यूनतम विद्यार्थी शिक्षक अनुपात कायम गर्ने लगायतका कार्यहरुलाई निरन्तरता दिईनेछ।
- विद्यालय उमेरका सम्पूर्ण बालबालिकालाई विद्यालय भित्राउने, टिकाउने र सिकाउने नीतिलाई निरन्तरता दिईनेछ।
- नगर क्षेत्रभित्रका संस्थागत विद्यालयलाई गरिब, जेहेन्दार, द्वन्द्व पिडित, महिला, दलित र बिपन्न परिवारका विधार्थीहरुलाई अनिवार्य १० प्रतिशत छात्रवृत्ति प्रदान गर्ने व्यवस्था गरिनेछ।

- विद्यार्थी-मेयर भलाकुसारी कार्यक्रम सञ्चालनमा गरिने छ ।
- **बिपन्न विद्यार्थी लक्षित छात्रवृत्ति कार्यक्रम** सञ्चालन गरि नगरभित्रका बिपन्न दलित, अपाङ्ग, जेहेन्दार, जनजाति, एकल महिलाका सन्तान, लोपोन्मुख जातजाति, मधेसी, मुस्लिम विद्यार्थीहरूलाई नगरभित्रै माध्यमिक तह र उच्च शिक्षा हासिल गर्न सहयोग गरिनेछ ।
- संस्थागत विद्यालयहरूमा कार्यरत शिक्षक तथा कर्मचारीहरूलाई नेपाल सरकारले तोकेको न्युनतम पारिश्रमिक बैंक खातामार्फत् भुक्तानी गर्ने व्यवस्था मिलाईने छ । साथै संस्थागत विद्यालयहरूलाई वर्गिकरणको आधारमा लिँदै आएको मासिक शुल्कलाई पुनरावलोकन गरी वैज्ञानिक मापदण्डमा आधारित बनाइनेछ ।
- सामुदायिक विद्यालयहरूमा अध्ययनरत विद्यार्थीहरूको नियमित स्वास्थ्य जाँच, प्राथमिक उपचार र स्वास्थ्य सचेतनाको लागि नगरपालिका सहरी स्वास्थ्य केन्द्रमा कार्यरत स्वास्थ्यकर्मीहरूलाई परिचालन गरिनेछ ।
- नगर क्षेत्रको शैक्षिक गुणस्तर बढाउन विद्यालय र शिक्षकहरूलाई थप प्रभावकारी र जवाफदेही बनाउनका लागि विद्यालयहरूको कार्यसम्पादन परीक्षण गरिने र कार्यसम्पादनमा आधारित पुरस्कार र प्रोत्साहन कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- वडा शिक्षा समितिलाई क्रियाशील र प्रभावकारि बनाउनको लागि आवश्यक कार्यविधि, श्रोत र साधनको व्यवस्था मिलाईने छ ।
- विद्यार्थीहरूको सिकाई स्तरमा मूल्याङ्कनमा समानता ल्याउनका लागि नगरस्तरीय परिक्षा सञ्चालन तथा मूल्याङ्कन लागू गरिने छ ।
- यस नगर क्षेत्रभित्रबाट MBBS अध्यानका लागि एक जना विद्यार्थीलाई अध्यान अनुदान प्रदान गरिने छ ।
- **विद्यालयमा योग अभ्यास** कार्यक्रम सञ्चालन गरी योग अभ्यासलाई शिक्षासँग जोडिने नीति लिइनेछ ।
- वडा शिक्षा समितिमार्फत् **जिम्मेवार प्रधानाध्यापक, सचेत अभिभावक तथा सक्षम विद्यार्थी** कार्यक्रम सञ्चालन गरिने नीति लिइनेछ ।
- शिक्षक विद्यार्थीको अनुपातमा शिक्षको दरबन्दी मिलान गरिने छ ।

२.२ जनस्वास्थ्य तथा पोषणसम्बन्धी नीति

नगरबासीको आधारभूत स्वास्थ्यको मौलिक अधिकारलाई प्रत्याभूत गर्न र कुपोषणको समस्यालाई न्यूनिकरण गर्नका लागि निम्न नीतिहरू लिइनेछ -

- जनस्वास्थ्य तथा पोषण बारे सचेतना कार्यक्रम सञ्चालन गरी बहुक्षेत्रीय पोषण कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- मातृ शिशु स्वास्थ्य सुरक्षाका र प्रजनन स्वास्थ्य सुधारका लागि विभिन्न सचेतनामुलक कार्यक्रम, स्वयंसेविका परिचालन तथा विभिन्न परामर्श मुलक क्रियाकलपहरू सञ्चालनमा ल्याइनेछ ।
- कुपोषित बालबालिका रहित नगर बनाउन गर्भवती र सुत्केरी आमाहरूलाई पोषणसम्बन्धी जनचेतना मुलक कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- वडाका सबै स्वास्थ्य संस्थाहरूमा आवश्यकताका आधारमा २४ घण्टे बर्थिङ्ग सेन्टर सञ्चालनलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- विपन्न विरामीहरूको उपचारको लागि उपलब्ध गराउँदै आएको आर्थिक सहयोगलाई विपन्नताको आधारमा निरन्तरता दिइनेछ ।
- यस नगरपालिकाको प्रमुख स्वास्थ्य संस्थाको रूपमा रहेको नगर अस्पताल बेल्टारको भौतिक पूर्वाधार र जनशक्तिको उचित व्यवस्थापन गर्दै नागरिकहरूलाई गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्नका लागि भइरहेको सेवालाई थप सुदृढ र प्रभावकारी बनाउँदै अन्य सेवा समेत थप गरिनेछ ।

तथा पञ्चिकरण व्यवस्थापनअन्तर्गत सञ्चालित व्यक्तिगत घटना दर्ता तथा सामाजिक सुरक्षा सुदृढीकरण आयोजना कार्यक्रमलाई नगरपालिकाको साझेदारीमा निरन्तरता दिइनेछ ।

- सामाजिक सुरक्षाका लाभग्राहीहरूको विकास र प्रवर्द्धनका लागि विभिन्न लक्षित कार्यक्रम तथा उद्यमशीलता र स्वरोजगार मुलक कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ ।
- अति विपन्न परिवारलाई मृत्युसंस्कार खर्च सहयोग, विपद विशेष राहत कोषजस्ता कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- एकल, विपन्न, दलित महिलाहरूको क्षमता अभिवृद्धि तथा आर्थिक विकासको लागि विभिन्न कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।
- श्रम डेक्स स्थापना गरि श्रमिकहरूको हक हितमा कार्य गर्ने नीति लाईने छ ।

२.६ महिला, बालबालिका तथा जेष्ठ नागरिकसम्बन्धी नीति

समावेशी विकासका माध्यमबाट मात्र विकासको प्रतिफल र लाभ सबै नगरबासीहरूमा पुग्ने भएकोले महिला तथा बालबालिकाहरूको विकासका लागि निम्न नीतिहरू लिइनेछः

- महिला, बालबालिका र किशोर किशोरीमा हुने सबै प्रकारका हिंसा अन्त्यका लागि सञ्चालन गरिएका कार्यक्रमहरूलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- महिला, बालबालिका, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, ज्येष्ठ नागरिकलगायतका लक्षित बर्गलाई क्षमता विकास, सशक्तीकरण तथा सचेतनामुलक कार्यक्रम तथा आयआर्जनमुलक कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ ।
- सुरक्षित आवासन कार्यक्रम(सामी) र नेपाल मानसिक स्वास्थ्य तथा परामर्श केन्द्र (CMC) नेपालद्वारा सञ्चालित कार्यक्रमहरूलाई नगरपालिकाको समेत साझेदारीमा निरन्तरता दिइनेछ ।
- प्रदेश सरकार, स्थानीय सरकार र करुणा फाउण्डेसन नेपालको त्रिषक्षीय लागत साझेदारीमा सञ्चालित अपाङ्गता रोकथाम तथा पुनःस्थापना कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- योजना तर्जुमा र कार्यन्वयनमा महिलाको सहभागिता र लाभ सुनिश्चित गर्नका लागि लैङ्गिक उत्तरदायी बजेट (GRB) को अवधारणा अनुसार नीति, कार्यक्रम, बजेट, योजना तर्जुमा र कार्यान्वयनमा महिलाहरूको क्षमता विकास हुने, सहभागिता बढ्ने, रोजगारी अझ बृद्धि हुने र महिलाहरूको परम्परागत कार्यबोझमा कमी ल्याउने व्यवस्था मिलाईनेछ ।
- बालबालिकाको अधिकार सुनिश्चित गर्नेका लागि बालमैत्री स्थानीय शासन कार्यन्वयन गरिने छ ।
- जेष्ठ नागरिक सम्मान तथा भेटघाट कार्यक्रम साथै शितल चौतारी निर्माण कार्यक्रमलाई आवश्यकताका आधारमा जनशक्ति थपघट गरि कायम गरिने छ ।

३. पूर्वाधार विकास क्षेत्रतर्फ

३.१ स्थानीय पूर्वाधारसम्बन्धी नीति

विकासको महत्त्वपूर्ण आधारको रूपमा रहेको स्थानीय पूर्वाधार विकासमा निम्न नीतिहरू लिइनेछः

- आर्थिक वर्ष ०८२/०८३ लाई भौतिक पूर्वाधार निर्माण वर्षको रूपमा अगाडी बढाइने छ । नगर क्षेत्रभित्रका सडक निर्माण गर्न वडा र टोलसँगको साझेदारीमा कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिने छ ।
- पूर्वाधार विकासलाई मापन योग्य र अनुभूती जन्य बनाउनका पूर्वाधारका ठोस योजनालाई प्राथमिकता दिइनेछ ।
- नगर क्षेत्रभित्रका अत्यावश्यक स्थानमा आवगमनलाई सहज र नियमित गराउन थोरै लगानीमा बन्ने फलामे पुल र कल्भर्ट निर्माण गरिनेछ र विगतमा निर्माण भई सञ्चालनमा आएका पुलहरूको यथोचित संरक्षण र नियमित मर्मत सम्भारको व्यवस्था मिलाईने छ ।

- यस नगरपालिका अन्तर्गतका आफ्नै भवन नभएका वडा कार्यालय तथा स्वास्थ्य संस्थाहरुको भवन निर्माणलाई क्रमशः अगाडि बढाइने छ ।
- नगर सभाबाट विनियोजन भई स्वीकृत रकम रु. ११,००,००० (एघार लाख) माथिका पूर्वाधारतर्फका योजना तथा कार्यक्रमहरु ठेक्का प्रक्रियामार्फत् सञ्चालन गरिनेछ । साथै जटिल प्रकृतीका योजनाहरु सञ्चालन गर्नका लागि सोभन्दा कम बजेटलाई समेत ठेक्कामार्फत् सञ्चालन गर्न सकिने छ ।
- प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमलाई नगरपालिकाको समेत आर्थिक/योजना साझेदारीमा पूर्वाधारका योजना सञ्चालनको कार्यलाई प्रभावकारी रुपमा निरन्तरता दिइनेछ ।
- ठूला तथा नगरपालिकाको श्रोतले सञ्चालन गर्न सम्भव नहुने आयोजनाहरु सङ्घ, प्रदेश, साझेदार निकाय र स्थानीय तहको साझेदारीमा सञ्चालन गरिनेछ ।
- नगर क्षेत्रमा विद्युतीकरणलाई निरन्तरता दिँदै पुराना र जिर्ण भएका काठको पोलहरु क्रमशः विस्थापन गर्ने र माग अनुसार नयाँ पोल विस्तार कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ । विद्युतको गुणस्तरलाई बृद्धि गराउन विद्युत प्राधिकरणको समन्वयमा ट्रान्सफरम क्षमता बृद्धि गरिने नीति लिइने छ ।
- बजार व्यवस्थापनका लागि छिमेकी जिल्ला जोडिने सडक सञ्चालनलाई प्राथमिकता दिई बजारलाई चलायमान बनाउने, त्रियुगा वारिपारीलाई बर्खायाममा समेत आवातजावत हुने गरी संरचना निर्माण गरिने र मूल सडकलाई बजारसम्म पहुँच पुर्याउने नीति लिइने छ ।

३.२ भवन तथा सहरी विकाससम्बन्धी नीति

सुरक्षित तथा व्यवस्थित वस्ती विकास र सहरीकरणका लागि निम्न नीति लिइनेछः

- नगरको मुख्य बजारलगायत अन्य सम्भावित बजार क्षेत्रहरुमा निर्माण गरिने भवनहरुलाई भवन मापदण्ड अनुरूप निर्माण गर्ने गराउने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- नगरक्षेत्रमा निर्माण गरिने भवनहरुलाई भवन मापदण्ड अनुरूप निर्माण गरी सोको आधारमा निर्माण गर्ने व्यवस्था गर्नको लागि हाल कार्यान्वयनमा आएको भवन निर्माण सम्बन्धी विनियम, २०७१ (संशोधित तथा परिमार्जित २०७४) को कार्यान्वयनमा निरन्तरता दिइनेछ ।
- नगरक्षेत्रमा रहेका सडकहरुको मापदण्ड कायम गर्ने, सडकमा परेका जग्गाको लगत कट्टा गर्ने कार्य गरिनेछ ।
- हाट बजारको उचित व्यवस्थापनका लागि स्थल निर्माण गरि तरकारीजन्य वस्तुको थोक विक्री केन्द्र तोकिनेछ साथै खुल्ला रूपमा मासु बिक्रीमा बन्देज लगाइने छ ।
- बजार क्षेत्रमा रहेका ढलहरुको सफाई गरिनेछ । फुटपाथको निर्माणबाट बजार सौन्दर्यीकरण र व्यवस्थापन गरिनेछ ।
- यस नगर क्षेत्रमा निर्माण भएका सबै पक्कि घरहरुलाई अनिवार्य रुपमा नगरपालिकामा अभिलेखीकरण गराई नयाँ घर तथा भवनहरु निर्माण गर्दा नक्सापास गरेर मात्र निर्माण गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- घर निर्माण सामग्री बाटोमा राखेर सडकलाई अवरोध गराउने कार्यलाई रोकिने छ ।

४. सुशासन तथा अन्तर सम्बन्धित क्षेत्रतर्फ

४.१ सूचना प्रविधि तथा सञ्चार सम्बन्धी नीति

आजको सूचना प्रविधिको युगमा सूचना प्रविधिको विकास र प्रयोगका साथै नागरिकको जात्र पाउने हकलाई सुनिश्चित गर्न सूचना तथा सञ्चार क्षेत्रमा निम्न नीतिहरु लिइनेछः

- नगरपालिकाका विभिन्न गतिविधि तथा व्यक्तिगत घटना दर्ता र सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रमलाई प्रभावकारी रुपमा लक्षित वर्गको जानकारी र पहुँचमा पुऱ्याउनको लागि स्थानीय पत्रपत्रिका तथा रेडियोमार्फत् सूचना एवम जानकारी प्रकाशन तथा प्रसारण कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

Samram®

- नगरपालिकाबाट प्रवाह हुने सेवा र क्रियाकलापहरूलाई सूचना प्रविधिमा आधारित बनाउँदै सुशासन कायम गर्ने प्रयास गरिनेछ ।
- सूचना प्रविधिमा आधारित तथ्याङ्क व्यवस्थापनको स्थापना गर्ने उद्देश्यले एकीकृत स्थानीय बस्तुगत विवरण (ILG Profile) निर्माण गरी विभिन्न सरकारी प्रणालीसँग अन्तरआवद्ध गरी सेवा प्रावाहको क्रममा विवरणहरू स्वतःअद्यावधिक (LIVE UPDATE) हुने पद्धति विकास गर्न पहल गरिनेछ ।

४.२ आयआर्जन तथा रोजगारीसम्बन्धी नीति

नगर क्षेत्रको समग्र विकास र समृद्धिका लागि नागरिकको आय-आर्जन तथा स्वरोजगारी आर्थिक विकासको आधार भएकोले नगर क्षेत्रभित्रको आयआर्जन र रोजगारी प्रवर्द्धनका लागि निम्न नीति लिइनेछ ।

- गरिवी निवारणको लागि लघु उद्यम विकास कार्यक्रमलाई न.पा.को साझेदारीमा निरन्तरता दिइनेछ ।
- वैदेशिक रोजगारीबाट फर्केकाहरूका व्यक्तिहरूको सीप, ज्ञान, प्रविधि, पूँजी र क्षमताको पूर्ण उपयोग गर्दै उनीहरूलाई स्वदेशमै उद्यमशिलतामा लगाउनका लागि आवश्यक सीप तथा तालिम एवम वित्तीय पहुँच अभिवृद्धि गरिनेछ र वैदेशिक रोजगारीमा जान चाहनेलाई सुरक्षित वैदेशिक रोजगारीका लागि आवश्यक समन्वय, पहल र परामर्श दिइनेछ ।
- रोजगारीको क्षेत्र पहिचान गर्ने, नक्साङ्कन गर्ने, रोजगारदाताको माग बमोजिमको श्रमिक उपलब्ध गराउन सहजीकरण गरिने छ ।
- बेरोजगार व्यक्तिहरूको ज्ञान, सीप, योग्यता, अनुभव र बजारको मागका आधारमा आवश्यक पर्ने विभिन्न किसिमका सीपमूलक कार्यक्रम सञ्चालन गरी **सीप सिकौँ रोजगार बनाँ, आफ्नै पौरख आफ्नै गौरब** कार्यक्रम सञ्चालन गरि आत्मनिर्भर बनाउनतर्फ जोड दिइने छ ।
- प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम सञ्चालनका लागि स्थापित र सञ्चालित रोजगार सेवा केन्द्रको प्रभावकारीता वृद्धि गरिनेछ
- नेपालको संविधान २०७२ को धारा २३२ (१) बमोजिम प्रदेश सरकार तथा सङ्घ सरकारसँग समन्वय, सहकार्य र सहअस्तित्वका आधारमा सम्बन्ध अगाडि बढाइनेछ
- नगरपालिकाभित्र सञ्चालन हुने राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय गैरसरकारी संस्थाहरूको कार्यक्रमहरूमा नगरपालिकाले समन्वय र सहकार्य गर्नेछ र गै.स.स.हरूको कामको नियमित अनुगमन र नियमन गरिनेछ ।

४.३ जनतासँग उपमेयर कार्यक्रमसम्बन्धी नीति

आम जनता र निर्वाचित जनप्रतिनिधिबीच विश्वासपूर्ण सम्बन्ध कायम गर्दै स्थानीय सरकारको अनुभूति र अपनत्व दिलाउन तथा स्थानीय सरकारलाई जनताको सुख दुःखको सहयात्री बनाउनका लागि नगरपालिकाबाट सञ्चालित जनतासँग उपमेयर कार्यक्रमलाई निम्न नीतिसहित निरन्तरता दिइनेछः

- अति विपन्न नागरिकहरूलाई आपतकालीन सहयोग र महिलाहरूलाई गर्भवस्थादेखि भिडियो एक्सरे तथा अन्य जाँचहरू निशुल्क रूपमा उपलब्ध गराइनेछ ।
- सुत्केरी महिलाहरूका लागि सुत्केरी कोसेली कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- सुनौलो हजार दिनका आमाहरूलाई पूर्णपोषणको लागि वितरण गरिने पोषण प्याकेजलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- शून्य घर प्रसुती (Zero Home Delivery)लाई जिल्लाभर निशुल्क एम्बुलेन्स सेवासमेतको माध्यमबाट प्रोत्साहन गरिनेछ ।
- वडा नं. १ र ८ का गर्भवती महिलाहरूको गर्भवती जाँच गराउँदा स्वास्थ्य संस्थामा जाँदा खाजाको व्यवस्था गरिने छ ।

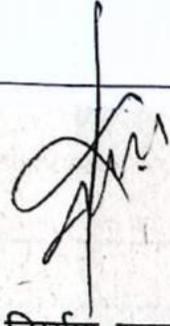
समाजसेवी, शैक्षिक प्राज्ञिक क्षेत्रका व्यक्तित्व तथा उच्च प्रशासक र सुरक्षा विज्ञलगायत)लाई नगरको विकासको साझेदार बनाउन र बौद्धिक वर्गबाट सल्लाह, सुझाव र सहयोग लिने कार्यलाई निरन्तरता दिईनेछ

- नगरपालिका र मातहतका शाखा, निकाय र कार्यालयको स्वीकृत दरबन्दी संरचना, कार्यरत जनशक्ति, कार्यबोझ र नगरपालिकाको आर्थिक क्षमताबीच सन्तुलन कायम गर्न दरबन्दी संरचनालाई छरितो बनाइनेछ ।
- नगर क्षेत्रभित्रका विभिन्न उमेर समूह तथा जाति र वर्गको विकास र उत्थानका लागि पहल गर्न र नगरपालिकालाई आवश्यक सल्लाह सुझाव र परामर्श दिनका लागि गठित नगरस्तरीय युवा समिति, महिला समिति, दलित वर्ग उत्थान समिति, आदिवासी जनजाति उत्थान समिति, खेलकुद विकास समितिलगायत अन्य समितिहरूलाई क्रियाशील बनाइने छ ।
- नगर क्षेत्रभित्रका युवाहरूलाई लागूपदार्थ दुर्व्यसनीमा फस्न नदिन विभिन्न सचेतनामुलक कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- स्थानीय योजना तथा विकास प्रकृत्यामा समुदायको सहभागिता अभिवृद्धि गर्न वडाहरूमा टोल विकास संस्था गठन, सञ्चालन र सहयोगका कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- समाजमा भएका र हुन सक्ने विवादलाई प्रारम्भिक चरणमै समाधानका लागि प्रत्येक वडामा रहेका मेलमिलाप केन्द्रलाई क्रियाशील गरिनेछ ।
- नगरक्षेत्रमा रहेका सार्वजनिक, पति, ऐलानी जग्गाहरू र ऐतिहासिक तथा धार्मिक महत्वका स्थलहरूको लगत अद्यावधिक गरी सोको संरक्षण, सम्बर्द्धन र प्रबर्द्धनको व्यवस्था मिलाईने छ ।
- नगरभित्रका महत्वपूर्ण सडकहरू तथा मुख्य चोकहरूमा सीसी क्यामेरा जडान तथा भएका सडक बत्ति र सीसी क्यामेराको मर्मत गरी सञ्चालन गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिईनेछ ।
- नगरपालिकाको न्यायिक समितिमा पेश हुन आउने उजुरीको छानबिन गरी समयमा नै न्यास सम्पादन गर्नका लागि न्यायिक समितिको सचिवालयलाई व्यवस्थित गर्दै लगिने छ ।
- नगरपालिकाको न्यायिक कार्यलाई प्रभावकारी बनाउन मेलमिलापकर्ताहरूलाई परिचालन कार्यलाई निरन्तरता दिईनेछ ।
- बजारको सडकमा जथाभावी निर्माण सामग्री राख्ने, अव्यवस्थित रूपमा फुटपाथमा सामान बेच्ने तथा जथाभावी फोहोरमैला फ्याक्ने एवम बजारलाई अव्यवस्थित बनाउने कार्यलाई निरुत्साहित गर्न उद्योग बाणिज्य सङ्घ र बजार व्यवस्थापन तथा विकास समितिलाई थप जिम्मेवार गरिनेछ ।
- नेपालको संविधान २०७२ को धारा २३२ (१) बमोजिम प्रदेश सरकार तथा सङ्घ सरकारसँग समन्वय, सहकार्य र सहअस्तित्वका आधारमा सम्बन्ध अगाडि बढाइनेछ
- नगरपालिकाभित्र सञ्चालन हुने राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय गैरसरकारी संस्थाहरूको कार्यक्रमहरूमा नगरपालिकाले समन्वय र सहकार्य गर्नेछ । साथै गै.स.स.हरूको कामको नियमित अनुगमन र नियमन गरिनेछ ।
- छुवाछुत मुक्त नगर घोषणा गर्नका लागि आवश्यक कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ । साथै विभिन्न धर्म संस्कार र संस्कृतिको संरक्षण गरिने छ ।

५.२ सुशासन तथा सेवा प्रवाहसम्बन्धी नीति

शासन सञ्चालन र जनताको विश्वास जित्ने मूल आधारको रूपमा रहेको सुशासन प्रवर्द्धन र सेवा प्रवाहका लागि निम्न नीतिहरू लिइनेछः

- नगर प्रशासनलाई जनताप्रति उत्तरदायी र सेवामूलक तथा स्वच्छ, परिणाममुखी, जवाफदेही र पारदर्शी बनाई सार्वजनिक सेवा प्रवाह र विकास प्रकृत्यालाई प्रभावकारी बनाउँदै लगिने छ ।

- नगरपालिकाको सेवा प्रवाह र विकास निर्माण सम्बन्धमा चौमासिक रुपमा सार्वजनिक सुनुवाई, वार्षिक कार्यक्रम तथा बजेटको वार्षिक प्रगति समीक्षा गर्ने लगायतका कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- स्थानीय तहको संस्थागत क्षमता स्वमूल्याङ्कन कार्यविधि (LISA)को मूल्याङ्कनमा राम्रा देखिएका सूचकहरूलाई निरन्तरता दिँदै सुधार गर्नुपर्ने सूचकहरूको सुधारसहित निरन्तरता दिइनेछ ।
- जनप्रतिनिधि, नगर कार्यपालिकाको कार्यालय र वडा कार्यालयमा कार्यरत कर्मचारीहरूको दक्षता र क्षमता अभिवृद्धिका लागि समय सापेक्षरूपमा तालिम र आवश्यकताअनुसार अवलोकन भ्रमणको व्यवस्था मिलाइने छ ।
- सेवा प्रवाहलाई प्रभावकारी बनाउन कर्मचारी-कर्मचारीबीच तथा कर्मचारी र पदाधिकारीबीच कार्यसम्पादन करार गरी कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- नगरभित्र रहेका सबै सुरक्षा निकायहरूलाई चुस्त दुरुस्त राखी नगरवासीलाई सुरक्षाको अनुभूती दिलाउनका लागि सुरक्षा निकायहरूसँग सहयोग र समन्वय गरिनेछ ।
- नगर प्रहरीलाई क्षमता विकास सहित थप सुदृढ गरी प्रभावकारी परिचालन गरिनेछ ।
- बजार अनुगमन र नियमनलाई प्रभावकारी बनाइनेछ ।
- भूमीहीन दलित, भूमीहीन सुकुम्बासी र अव्यवस्थित बसोबासीको समस्या व्यवस्थापनका लागि स्थानीय भूमी सेवा केन्द्रको कार्यलाई तीव्रता दिइ जग्गा नापजाँच कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- कर्मचारीलाई सक्षम, प्रतिस्पर्धी, जिम्मेवार, कर्तव्यनिष्ठ र उत्तरदायी बनाउन दण्ड, पुरस्कार र प्रोत्साहनको व्यवस्था गरिनेछ ।
- नगरपालिकाको कार्यालयबाट सेवा प्राप्त गर्न अशक्त, वृद्धवृद्धा, विपन्न नगरवासी तथा भौगोलिक विकटताजस्ता विविध कारणबाट कठिनाई भोगिरहेका सेवाग्राहीहरूलाई प्राथमिकताका साथ सेवा प्रवाह गरिनेछ ।
- नेपालको संविधानको धारा २७ र सूचनाका हक सम्बन्धी ऐन २०६४ अनुसार सूचनाको हक र सूचना सार्वजनिकरणलाई थप व्यवस्थित गर्दै लगिनेछ ।
- नगर क्षेत्रभित्र सञ्चालित आयोजनाहरूको सार्वजनिक परीक्षण र नगरपालिकाको सामाजिक परीक्षण गरि नगरपालिकालाई पारदर्शी तथा उत्तरदायी बनाइनेछ ।

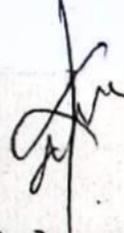
५.३ वित्तीय सुशासनसम्बन्धी नीति

विनियोजन कुशलता, सञ्चालन दक्षता र वित्तीय सुशासनको प्रभावकारी व्यवस्थाबाट स्थानीय सरकारलाई गतिशिल बनाउन निम्न नीतिहरू लिइनेछः

- सार्वजनिक आय-व्यय र खरिदलाई प्रभावकारी, व्यवस्थित र पारदर्शी बनाउँदै लगिनेछ ।
- आन्तरिक नियन्त्रण र लेखा परीक्षणलाई विश्वसनीय एवम प्रभावकारी बनाउँदै लगिनेछ ।
- पेशकी र वेरुजुलाई निरुत्साहित गर्दै भएको पेशकी बेरुजु फर्छौटलाई प्रभावकारी रुपमा अगाडि बढाइनेछ ।
- विकास आयोजनाहरूको ठेक्का पट्टा समयमै शुरुवात गरिने छ ।
- वित्तीय अनुशासन कायम गर्न मितव्ययिता र गुणस्तरलाई उच्च प्राथमिकता दिँदै वित्तीय जोखिम न्यूनीकरणका लागि पहल गरिनेछ ।
- आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीसम्बन्धी कार्यविधिको प्रभावकारी कार्यान्वयन गरिने छ ।
- नगरपालिकाको आर्थिक कारोबारहरूको नियमितता, मितव्ययिता, कार्यदक्षता, प्रभावकारीता तथा औचित्यताको आधारमा नियमित रुपमा आन्तरिक लेखापरीक्षण गरी चौमासिक तथा वार्षिक रुपमा आन्तरिक लेखापरीक्षण प्रतिवेदन पेश गरिनेछ ।

चौदण्डीगढी नगरपालिकाको आर्थिक वर्ष २०८२/८३ को यस नीति तथा कार्यक्रमले राज्यको निर्देशक सिद्धान्त, नीति तथा दायित्वको प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्दै जनताको सुशासन,

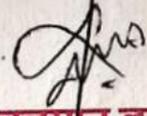

सामाजिक न्याय र समृद्धिको आकाङ्खालाई आत्मसात गरेको छ । यस नीति तथा कार्यक्रमको कार्यान्वयनबाट नागरिकलाई सुरक्षा, सामाजिक संरक्षण, शिक्षा, स्वास्थ्यजस्ता सेवा सहज रूपमा उपलब्ध भई सामाजिक न्याय कायम गर्न मद्दत गर्ने छ । यसबाट नागरिकको जीवनस्तरमा गुणात्मक सुधार आई जनताको विकास र सुशासन प्रतिको उच्च अपेक्षालाई सम्बोधन गर्ने अपेक्षा गरेको छ ।

नेपाली जनताको ठूलो त्याग, सङ्घर्ष र वलिदानबाट स्थापना भएको सङ्घीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रात्मक शासन व्यवस्थाको संरक्षण र संवर्द्धन गर्दै लोकतान्त्रीक र जनउत्तरदायी राजनीतिक व्यवस्थाको माध्यमबाट मुलुकलाई सुशासन र अग्रगमनको दिशामा अघि बढाउन सरकार दृढ सङ्कल्पित छ । संविधान र प्रचलित कानूनले निर्देश गरे बमोजिम राज्यका नीति र दायित्वको साथै हाम्रा सङ्कल्प र प्रतिवद्धताहरुको कार्यान्वयन गरी आम नागरिकको सुशासन, विकास र समृद्धिको आकाङ्खालाई पूरा गर्न तथा राष्ट्रियस्तरमा यस चौदण्डीगढी नगरपालिकाको सम्मान र प्रतिष्ठा वृद्धि गर्न सरकारले आगामी दिनमा आफ्नो कार्यशैली र कार्य प्रणालीलाई थप जिम्मेवार, चुस्त, नतिजामुखी र नागरिकमैत्री बनाउदै लैगिने छ ।

अन्त्यमा, यस चौदण्डीगढी नगरपालिकाको विकासमा योगदान गर्नुहुने राजनितिक दल, राष्ट्रसेवक, श्रमिक, निजी, सहकारी र सामुदायिक क्षेत्र, नागरिक समाज, सञ्चार जगतलगायत सम्पूर्ण दिदि बहिनी, दाजुभाई तथा आमा बुबाहरुमा हार्दिक धन्यवाद तथा कृतज्ञता व्यक्त गर्दछु ।

धन्यवाद

कालुमान लामा
नगर प्रमुख

३. प्रस्ताव नम्बर ३ उपर छलफल गर्दा विगतका आर्थिक वर्षहरुमा सञ्चालन गरिएका योजना तथा कार्यक्रमहरुका सन्दर्भमा लेखापरीक्षण गर्ने क्रममा महालेखा परीक्षकले आँल्याएका बेरुजुहरुका विषयमा यस नगरपालिकाको सार्वजनिक लेखा समितिले बुँदागत रुपमा छलफल गरी ती अनियमित वेरुजुहरुलाई नियमित गर्ने कार्यपालिका बैठकमार्फत् नगरसभामा पेश गर्ने निर्णय गरेको हुँदा व्यापक छलफल गरी सभामा पेश गर्ने निर्णय गरियो ।
४. प्रस्ताव नम्बर ४ उपर छलफल गर्दा मिति २०८१ फागुन ११ गते यस आएको असिना पानीले यस नगरपालिकाको विभिन्न ठाउँमा पुर्याएको क्षतिका सम्बन्धमा नगरपालिकाभित्र बसोबास गर्ने पीडित नागरिकहरुले राहत माग गरी कार्यालयमा निवेदन पेश गरेका थिए । सो निवेदनउपर सुनुवाइ गर्नका लागि नगरपालिकाबाट गठन भएको अनुगमन समितिले प्रतिवेदनसमेत पेश गरीसकेको हुँदा सो प्रतिवेदनमा उल्लेख भए वमोजिमका तपशील वमोजिमका व्यक्तिहरुलाई बिपद व्यवस्थापन कोषमा बिनियोजन भएको बजेटबाट तपशील वमोजिम राहत रकम उपलब्ध गराउने निर्णय गरियो-

क्र.सं.	नाम	ठगाना	रकम रु	कैफियत
१	सर्वधन राई	चौ.न.पा.-७	२,००,०००/-	घरमा आगलागी भइ पूर्णरूपमा क्षति भएको ।
२	कालुमान राई	चौ.न.पा.-७	२,००,०००/-	घरमा आगलागी भइ पूर्णरूपमा क्षति भएको ।
३	मुनामाया खड्का	चौ.न.पा.-९	१,००,०००/-	गोठमा आगलागी भइ पूर्णरूपमा क्षति भएको ।
४	अम्बर वहादुर राई	चौ.न.पा.-७	२५,०००/-	आगलागीको कारण झ्याल र पाइपमा क्षति भएको
५	वेचन पाठक	चौ.न.पा.-२	१०,०००/-	असिनाको कारण टिनको छाना पूर्ण क्षति भएको
६	गोपिया सदा	चौ.न.पा.-२	१०,०००/-	असिनाको कारण टिनको छाना पूर्ण क्षति भएको
७	धन कुमारी रोकाहा	चौ.न.पा.-२	१०,०००/-	असिनाको कारण टिनको छाना पूर्ण क्षति भएको
८	शुक्र सदा	चौ.न.पा.-२	१०,०००/-	असिनाको कारण टिनको छाना पूर्ण क्षति भएको
९	सिता सदा	चौ.न.पा.-२	१०,०००/-	असिनाको कारण टिनको छाना पूर्ण क्षति भएको
१०	हाँगे सदा	चौ.न.पा.-२	१०,०००/-	असिनाको कारण टिनको छाना पूर्ण क्षति भएको
११	सुगन सदा	चौ.न.पा.-२	१०,०००/-	असिनाको कारण टिनको छाना पूर्ण क्षति भएको
१२	विष्णुदेव सदा	चौ.न.पा.-२	१०,०००/-	असिनाको कारण टिनको छाना पूर्ण क्षति भएको
१३	कजन वहादुर साकी	चौ.न.पा.-२	१०,०००/-	असिनाको कारण टिनको छाना पूर्ण क्षति भएको
१४	कुमारी परियार	चौ.न.पा.-२	१०,०००/-	असिनाको कारण टिनको छाना पूर्ण क्षति भएको
१५	लक्ष्मी परियार	चौ.न.पा.-२	१०,०००/-	असिनाको कारण टिनको छाना पूर्ण क्षति भएको
१६	रत्नमाया राई	चौ.न.पा.-२	१०,०००/-	असिनाको कारण टिनको छाना पूर्ण क्षति भएको
१७	इमान सिंह खड्का	चौ.न.पा.-४	१०,०००/-	असिनाको कारण टिनको छाना पूर्ण क्षति भएको
१८	तस्लिम मिया	चौ.न.पा.-५	१०,०००/-	हात्तीवाट १ विगाहामा लगाएको गहुँवाली क्षति
१९	रामजी थापा	चौ.न.पा. ६	१०,०००/-	असिनाको कारण टिनको छाना पूर्ण क्षति भएको
२०	गोमा खत्री	चौ.न.पा. ६	१०,०००/-	असिनाको कारण टिनको छाना पूर्ण क्षति भएको
२१	पोष्टराज काफ्ले	चौ.न.पा. ६	१०,०००/-	असिनाको कारण टिनको छाना पूर्ण क्षति भएको
२२	टीका कुमारी वस्नेत	चौ.न.पा. ६	१०,०००/-	असिनाको कारण टिनको छाना पूर्ण क्षति भएको
२३	जमुना गिरी	चौ.न.पा.-७	१०,०००/-	असिनाको कारण टिनको छाना पूर्ण क्षति भएको
२४	कविराज विष्ट	चौ.न.पा.-७	१०,०००/-	असिनाको कारण टिनको छाना पूर्ण क्षति भएको
२५	चित्र वहादुर रोक्का	चौ.न.पा.-७	१०,०००/-	असिनाको कारण टिनको छाना पूर्ण क्षति भएको
२६	सत्रुधन चौधरी	चौ.न.पा.-७	१०,०००/-	असिनाको कारण टिनको छाना पूर्ण क्षति भएको
२७	शम्भु चौधरी	चौ.न.पा.-७	१०,०००/-	असिनाको कारण टिनको छाना पूर्ण क्षति भएको
२८	गजेन्द्र नेपाली	चौ.न.पा.-७	१०,०००/-	असिनाको कारण टिनको छाना पूर्ण क्षति भएको
२९	लोक वहादुर बराल	चौ.न.पा.-७	१०,०००/-	असिनाको कारण टिनको छाना पूर्ण क्षति भएको
३०	खड्ग वहादुर राई	चौ.न.पा.-७	१०,०००/-	असिनाको कारण टिनको छाना पूर्ण क्षति भएको
३१	टंक वहादुर श्रेष्ठ	चौ.न.पा.-७	१०,०००/-	असिनाको कारण टिनको छाना पूर्ण क्षति भएको
३२	रोशन वि.क.	चौ.न.पा.-७	१०,०००/-	असिनाको कारण टिनको छाना पूर्ण क्षति भएको
३३	गोफले दर्जी	चौ.न.पा.-७	१०,०००/-	असिनाको कारण टिनको छाना पूर्ण क्षति भएको
३४	पुर्ण वहादुर विश्वकर्मा	चौ.न.पा.-७	१०,०००/-	असिनाको कारण टिनको छाना पूर्ण क्षति भएको
३५	सिता कटुवाल	चौ.न.पा.-७	१०,०००/-	असिनाको कारण टिनको छाना पूर्ण क्षति भएको
३६	हिमाल सिं राई	चौ.न.पा.-७	१०,०००/-	असिनाको कारण टिनको छाना पूर्ण क्षति भएको
३७	वल वहादुर विश्वकर्मा	चौ.न.पा.-८	१०,०००/-	असिनाको कारण टिनको छाना पूर्ण क्षति भएको

३७	वल वहादुर विश्वकर्मा	चौ.न.पा.-८	१०,०००/-	असिनाको कारण टिनको छाना पूर्ण क्षति भएको
३८	विन्देश्वर प्रसाद चौधरी	चौ.न.पा.-९	१०,०००/-	गोठमा आगलागी
जम्मा रकम रु			८,६५,०००/-	

असिनाको कारण घरको जस्तापातामा आंसिक क्षतिको विवरण

क्र.स.	निवेदकको नाम	ठेगाना	कैफियत	असिनाको कारण टिनको छाना आंसिक क्षति भएको
१	कमला विष्ट	चौ.न.पा.-२	५,०००/-	असिनाको कारण टिनको छाना आंसिक क्षति भएको
२	मान वहादुर दमाइ	चौ.न.पा.-२	५,०००/-	असिनाको कारण टिनको छाना आंसिक क्षति भएको
३	मुक्ति सदा	चौ.न.पा.-२	५,०००/-	असिनाको कारण टिनको छाना आंसिक क्षति भएको
४	होम वहादुर कटुवाल	चौ.न.पा.-२	५,०००/-	असिनाको कारण टिनको छाना आंसिक क्षति भएको
५	कृष्ण वहादुर परियार	चौ.न.पा.-२	५,०००/-	असिनाको कारण टिनको छाना आंसिक क्षति भएको
६	सिता परियार	चौ.न.पा.-२	५,०००/-	असिनाको कारण टिनको छाना आंसिक क्षति भएको
७	सर्किनिया सदा	चौ.न.पा.-२	५,०००/-	असिनाको कारण टिनको छाना आंसिक क्षति भएको
८	धनराज परियार	चौ.न.पा.-२	५,०००/-	असिनाको कारण टिनको छाना आंसिक क्षति भएको
९	दिपक परियार	चौ.न.पा.-२	५,०००/-	असिनाको कारण टिनको छाना आंसिक क्षति भएको
१०	हरिकृष्ण सदा	चौ.न.पा.-२	५,०००/-	असिनाको कारण टिनको छाना आंसिक क्षति भएको
११	कमल वहादुर खड्का	चौ.न.पा.-४	५,०००/-	असिनाको कारण टिनको छाना आंसिक क्षति भएको
१२	वौवा कुमार खत्री	चौ.न.पा. ६	५,०००/-	असिनाको कारण टिनको छाना आंसिक क्षति भएको
१३	सुर्य वहादुर वस्नेत	चौ.न.पा. ६	५,०००/-	असिनाको कारण टिनको छाना आंसिक क्षति भएको
१४	अन्जु परियार	चौ.न.पा. ६	५,०००/-	असिनाको कारण टिनको छाना आंसिक क्षति भएको
१५	हरि परियार	चौ.न.पा. ६	५,०००/-	असिनाको कारण टिनको छाना आंसिक क्षति भएको
१६	स्वस्तिका परियार	चौ.न.पा. ६	५,०००/-	असिनाको कारण टिनको छाना आंसिक क्षति भएको
१७	कुमारी परियार	चौ.न.पा. ६	५,०००/-	असिनाको कारण टिनको छाना आंसिक क्षति भएको
१८	रविन्द्र राई	चौ.न.पा.-७	५,०००/-	असिनाको कारण टिनको छाना आंसिक क्षति भएको
१९	विजय राई	चौ.न.पा.-७	५,०००/-	असिनाको कारण टिनको छाना आंसिक क्षति भएको
२०	लंक वहादुर विक	चौ.न.पा.-७	५,०००/-	असिनाको कारण टिनको छाना आंसिक क्षति भएको
२१	भिम वहादुर विक	चौ.न.पा.-७	५,०००/-	असिनाको कारण टिनको छाना आंसिक क्षति भएको
२२	अम्बर वहादुर वि.क.	चौ.न.पा.-७	५,०००/-	असिनाको कारण टिनको छाना आंसिक क्षति भएको
२३	गोपाल गिरी	चौ.न.पा.-७	५,०००/-	असिनाको कारण टिनको छाना आंसिक क्षति भएको
२४	निर वहादुर गिरी	चौ.न.पा.-७	५,०००/-	असिनाको कारण टिनको छाना आंसिक क्षति भएको
२५	सम्भु पुरी	चौ.न.पा.-७	५,०००/-	असिनाको कारण टिनको छाना आंसिक क्षति भएको
२६	अन्जना चौधरी	चौ.न.पा.-७	५,०००/-	असिनाको कारण टिनको छाना आंसिक क्षति भएको
२७	गंगाराम पुरी	चौ.न.पा.-७	५,०००/-	असिनाको कारण टिनको छाना आंसिक क्षति भएको
२८	सरस्वति विश्वकर्मा	चौ.न.पा.-७	५,०००/-	असिनाको कारण टिनको छाना आंसिक क्षति भएको
२९	हिरन विश्वकर्मा	चौ.न.पा.-७	५,०००/-	असिनाको कारण टिनको छाना आंसिक क्षति भएको
३०	राम कुमार राई	चौ.न.पा- ८	५,०००/-	असिनाको कारण टिनको छाना आंसिक क्षति भएको
३१	अर्जुन राई	चौ.न.पा- ८	५,०००/-	असिनाको कारण टिनको छाना आंसिक क्षति भएको
जम्मा			१,५५,०००/-	
कुल जम्मा			१०,२०,०००/-	

५. प्रस्ताव नम्बर ५ उपर छलफल गर्दा यस नगरपालिकाको वडा नम्बर ८ निवासी शुक्रबहादुर बि.क.को घर मिति २०८२ बैशाखा १३ गते आगलागी भई पूर्ण रुपमा क्षती भएको हुँदा प्रहरी सर्जमिन र वडा कार्यालयको सिफारिसका आधारमा विपद व्यवस्थापन कोषमा बिनियोजन भएको रकमबाट रु. २०,०००/- राहत रकम उपलब्ध गराउने निर्णय गरियो ।
६. प्रस्ताव नम्बर ६ उपर छलफल गर्दा यस नगरपालिकाको वडा नम्बर ८ मा अवस्थित सिमलटारको झोलुङ्गे पुल आसपासको क्षेत्रमा बर्खा याममा आउने बहावको कारण पुलमा क्षती पुग्न जाने देखिएको हुँदा सो पुलको संरक्षणका लागि तारजाली उपलब्ध गराउने निर्माण गर्ने निर्णय गरियो ।
७. प्रस्ताव नम्बर ७ उपर छलफल गर्दा चौदण्डीगढी नगरपालिका वडा नम्बर ५ निवासी छेबिल चौधरीले यस कार्यालयमा पेश गरेको निवेदन उपर छलफल गर्दा निजको थ्रेसर मेसिनमा आगलागी भई क्षती पुगेको हुँदा विपद व्यवस्थापन शीर्षकमा बिनियोजन रकमबाट रु. १५,०००/- भुक्तानी दिने निर्णय गरियो ।
८. प्रस्ताव नम्बर ८ उपर छलफल गर्दा यस नगरपालिकाभित्र रहेका विभिन्न पर्यटकीय क्षेत्रहरुलाई प्रचारप्रसार गर्नका लागि पर्यटन वृत्तचित्र तयार गर्नु पर्ने भएको हुँदा विविध खर्च शीर्षकबाट रु. ५००,०००/- बजेट बिनियोजन गर्ने निर्णय गरियो ।
९. प्रस्ताव नम्बर ९ उपर छलफल गर्दा यस नगरपालिकामा कार्यरत कर्मचारी तथा निर्वाचित जनप्रतिनिधिहरुको क्षमता विकासका कार्यक्रम सञ्चालन गर्नका लागि आवश्यक रहेको हुँदा क्षमता विकास योजना तर्जुमा गर्नका लागि विविध खर्च शीर्षकबाट रु. ५००,०००/- बजेट बिनियोजन गर्ने निर्णय गरियो ।